

stojećeg, a u cilju njegova prevladavanja. Stoga mu se osnovni model objašnjava u načinu kojim je bit cjelokupnih promjena u bivšim kolonijama tražio u transformaciji kolonijalističkih struktura, koja se upravo razvija u samoj revolucionarnoj akciji, pa je često i uspijevao, potpuno nedogmat-ski i dijalektički, pronaći objašnjenje mnogih proturječnih i zbunjujućih tendencija koje je uočavao (primjerice, fosilizaciju tradicije kao istodobno oružje otpora agresoru), mada je, isto tako često, neopravdano uopćavao odnose i tendencije koje je izolirao na nekom konkretnom primjeru, ili mu je bila važnija kvaliteta neke pojave od njene rasprostranjenosti. Najkarakterističniji je primjer takve njegove nestandardne metode pitanje o postojanju ili nepostojanju alžirske nacije. Mnogi mu zamjeraju i nesistematičnost, osobito u iznošenju teza o revolucionarnoj ulozi seljaštva i lumpenproletarijata. Uprkos tim, nekim dobronamjernim i opravdanim kritikama, Fanonovo se djelo i u njemu izražene idejne suprotnosti njegova mišljenja nikako ne mogu svesti na tezu da su oni ideološki proizvod »sitnoburžoaski angažiranog intelektualca«, koji je »neodređen« zbog svoga proturječnog, istodobno povlaštenog i potčinjenog položaja, već su mnoge dileme i suprotnosti njegova mišljenja, što je rečeno i na početku ovog teksta, više izraz pravih proturječnosti suvremenog svijeta koje je on pokušao teorijski osmisliti. Upravo stoga, zbog slobode u mišljenju, postignutih rezultata u istraživanjima i spremnosti da teze neprekidno provjerava, te da od njih i odustaje, ako se pokažu suprotnima stvarnosti, Fanonovo je djelo postiglo ono značenje i pobudilo onaj interes koji i danas s pravom zaslužuje.

Igor Graovac

BIBLIOGRAFIJA SODELAVCEV INŠTITUTA ZA ZGODOVINO DELAVSKEGA GIBANJA 1969—1979, Ljubljana 1979.

U toku dvadeset godina postojanja i djelovanja Inštituta za zgodovino delavskega gibanja u Ljubljani (1959—1979), kolektiv te organizacije priredio je za objavljivanje, a njegovi članovi objavili su vrlo mnogo znanstvenih i stručnih radova, te članaka iz opće oblasti publicistike, u prvome redu — historije. U želji da rezultati toga rada lakše budu čitateljima dostupni, još 1969. god. dr France Škerl objavio je desetogodišnji bibliografski pregled; sada je pred nama novi svezak s popisom radova za razdoblje od 1969. do 1979. godine, koji je pripremila *Štefka Zadnik*.

Materijal je raspoređen u četiri grupe. U prvom je dijelu popis izvora (građa i sjećanja), bibliografija, kronologija, obavijesti o ustanovama, društvima, kongresima i savjetovanjima. U drugom dijelu ediran je popis rasprava suradnika Inštituta, zatim znanstveni i stručni članci, popularni tekstovi, polemike i članci za enciklopedije. U treće poglavlje uvrštene su vijesti o publikacijama, biografije i prijevodi. U četvrtoj grupi popisani su brojevi revije koju izdaje Inštitut (*Prispevki za zgodovino delavskega gibanja*), zatim priručnici i udžbenici, te knjige. Na kraju je pregled po autorima.

Suradnici Inštituta — njih blizu četrdeset — objavili su u proteklom desetogodišnjem periodu pozamašan broj knjiga, studija i ostalih članaka. Osim djela koja je Inštitut objavio u suradnji s drugim ustanovama (na primjer, s Vojnoistorijskim institutom iz Beograda »Zbornik dokumenata i podataka o narodnooslobodilačkom ratu naroda Jugoslavije«, tom VI, knj. 15—18), njegovi suradnici pripremili su više zapaženih publikacija, na koje posebno upozoravamo, a to su: *Tone Ferenc*, »Akcije organizacije TIGR v Avstriji in Italiji spomladi 1940.« Izd. »Borec«, Ljubljana 1977, str. 280, »Nacistička politika denacionalizacije u Sloveniji u godinama 1941—1945.«, Ljubljana—Beograd 1979, str. 745, i »Satan njegovo delo in smrt«. Izd. »Borec«, Ljubljana 1979, str. 492; *T. Ferenc, M. Kacin-Wohinz, T. Zorn*, »Slovenci v zamejstvu. Pregled zgodovine 1918—1945«. Izd. Državna Založba Slovenije, Ljubljana 1974, str. 326; *Milica Kacin-Wohinz*, »Narodnoobrambno gibanje primorskih Slovencev 1921—1928«, sv. 1 i 2. Izd. Lipa i Založništvo tržaškega tiska, Kopar 1977, str. 561, i »Primorski Slovenci pod italijansko zasedbo, 1918—1921. Zgodovina Slovencev 1918—1945«, sv. 1. Izd. Inštitut za zgodovino delavskega gibanja i Obzorja, Maribor 1972, str. 471; *Jože Krall*, »Partizanske tiskarne na Slovenskem«, knj. 1, »Osrednje tiskarne«, Knjižnica NOV in POS, sv. 40/1, Inštitut za zgodovino delavskega gibanja i »Partizanska knjiga«, Ljubljana 1972, str. 393, knj. 2, »Primorske tiskarne«, isto, 40/2, 1973, str. 429, knj. 3, »Gorenjske in štajerske tiskarne«, isto, 40/3, 1976, str. 335; *Slavko Kremenšek*, »Slovensko študentsko gibanje v letih 1919—1941«, Inštitut za zgodovino delavskega gibanja i Mladinska knjiga, Ljubljana 1972, str. 476; *France Kresal*, »Tekstilna industrija v Sloveniji«. Izd. »Borec«, Ljubljana 1976, str. 408; *Alenka Nedog*, Ljudsko-frontno gibanje v Sloveniji od leta 1935 do 1941. Izd. »Borec«, Ljubljana 1978, str. 306; *Jože Potrč*, »O socialistični etiki in morali«, Inštitut za zgodovino delavskega gibanja in Obzorja, Maribor 1972, str. 576; *S. Reisp, R. Traven, A. Vidovič-Miklavčič, Š. Zadnik*, »Bibliografija članok o delavskem gibanju na Slovenskem 1917—1941, v slovenskih časnikih in časopisih od 1. januarja do 26. marca 1941, sv. 1, Inštitut za zgodovino delavskega gibanja, Ljubljana 1974, str. 100; *Franc Rozman*, »Socialistično delavsko gibanje na slovenskem Štajerskem do prve svetovne vojne«. Izd. »Borec«, Ljubljana 1979, str. 326; zbornik: »Narodnoosvobodilna vojna na Slovenskem 1941—1945«, u suradnji s Vojnoistorijskim institutom u Beogradu i Partizanskom knjigom, str. 1169, Inštitut je objavio 1976. godine. Itd., itd.

Dakako, ovdje nije moguće upozoriti na niz ostalih monografija, na knjige građe, bibliografije, kronologije, udžbenike, na rasprave i članke. No, već i iz navedenog može se uočiti da su suradnici Inštituta za zgodovino delavskega gibanja i u proteklom deceniju učinili golem napor kako bi sa što većim uspjehom ostvarili zadatke, zacrtane u odluci Izvršnog sveta Skupštine SRS još iz trenutaka osnivanja Inštituta, godine 1959, a osnovni zadatak bio mu je i tada i danas: »[...] da znanstveno proučuje delavsko gibanje, delovanje komunistične partije in ljudsko revolucijo na slovenskem ozemlju ter socialistično graditev v Sloveniji«. Dakako, povezan s time bio je i napor na prikupljanju i sređivanju arhivske i memoarske građe, čuvanju muzejskih eksponata, priređivanju izložbi, izdavanju znanstvenih, stručnih i ostalih publikacija, itd. Inštitut je s uspjehom izvršavao svoj zadatak. On je jedna od prvih takvih radnih organizacija u nas, a u Sloveniji njegov početak rada istodobno označava i početak organiziranog rada na tom području.

Petar Strčić